

Grid kódy a zimní balíček Evropské komise

Pavel Círek

Obsah

- Grid kódy
  - Historie
  - Základní informace
  - Výčet kódů
  - Učiněné kroky
- Zimní balíček
  - Pozadí
  - Představení
  - Kroky ČR
  - Kroky regulátorů
  - Závěry

Grid kódy - historie

- Doposud probíhala harmonizace detailních předpisů upravujících technickou i obchodní stránku fungování trhu s elektřinou na dobrovolné bázi
  - např. provozní příručky ETSO-E (handbooks)
- Integrovaný trh potřebuje harmonizovaná pravidla

Závazné předpisy vypracované na evropské úrovni → grid kódy (kodexy sítě)

- Zvýšení konkurence – snížení bariér pro vstup, vyšší likvidita
- Zvýšení bezpečnosti dodávek – lepší koordinace a spolupráce mezi PPS

Základní informace

- Nařízení 714/2009 (3. liberalizační balíček)
  - Čl. 6 a čl. 7 – přijímání a novelizace
  - Čl. 8 odst. 6 – oblast úpravy
- Technické předpisy pro fungování vnitřního trhu s elektřinou
- Připravovány ve spolupráci EK, ACER a ENTSO-E
- Konzultování zúčastněných subjektů („stakeholderi“) – zejména evropské asociace
  - IFIEC, Euroelectric, Europex, Efet atd.

Účinné Grid kódy

- a) NAŘÍZENÍ KOMISE (EU) 2015/1222 ze dne 24. července 2015, kterým se stanoví rámcový pokyn pro přidělování kapacity a řízení přetížení (CACM),
- b) NAŘÍZENÍ KOMISE (EU) 2016/1719 ze dne 26. září 2016, kterým se stanoví rámcový pokyn pro přidělování kapacity na dlouhodobém trhu (FCA),
- c) NAŘÍZENÍ KOMISE (EU) 2016/631 ze dne 14. dubna 2016, kterým se stanoví kodex sítě pro požadavky na připojení výroben k elektrizační soustavě (RfG),
- d) NAŘÍZENÍ KOMISE (EU) 2016/1388 ze dne 17. srpna 2016, kterým se stanoví kodex sítě pro připojení spotřeby (DCC),
- e) NAŘÍZENÍ KOMISE (EU) 2016/1447 ze dne 26. srpna 2016, kterým se stanoví kodex sítě pro požadavky na připojení vysokonapěťových stejnosměrných soustav a nesynchronních výrobních modulů se stejnosměrným připojením k elektrizační soustavě (HVDC).

Připravují se

- Electricity Balancing
- Emergency and Restoration
- System Operations GL

Schváleny na Cross Border Committee, čekající na schválení europarlamentem

Vývoj v ČR

- Přijetí gesce a spolugesce
- Vytvoření pracovních skupin dle kódů
- Implementační skupina
- Analýza potřebných změn
- Schvalování metodik, výjimek ...
- Balancing – revoluce v elektroenergetice

Dílčí závěr

- Implementace kódů je nezbytnost
- Harmonizuje sektor v rámci EU
- Může vést k omezování národních pravomocí
- Vede k zásadním změnám

Zimní balíček

- Oficiální název: Clean Energy for All Europeans
- Oficiální český název: Čistá energie pro všechny Evropany – rozvinutí růstového potenciálu Evropy
- Vyдалa: Evropská Komise(DG ENER), 30/11/2016
- Balíček představuje objemný balík legislativních návrhů, z nichž se ERÚ věnuje vybraným návrhům revizí.

Dvě roviny zapojení ERÚ

- (1) vnitrostátní
- (2) evropská

Clean energy
for all Europeans

#CleanEnergyEU

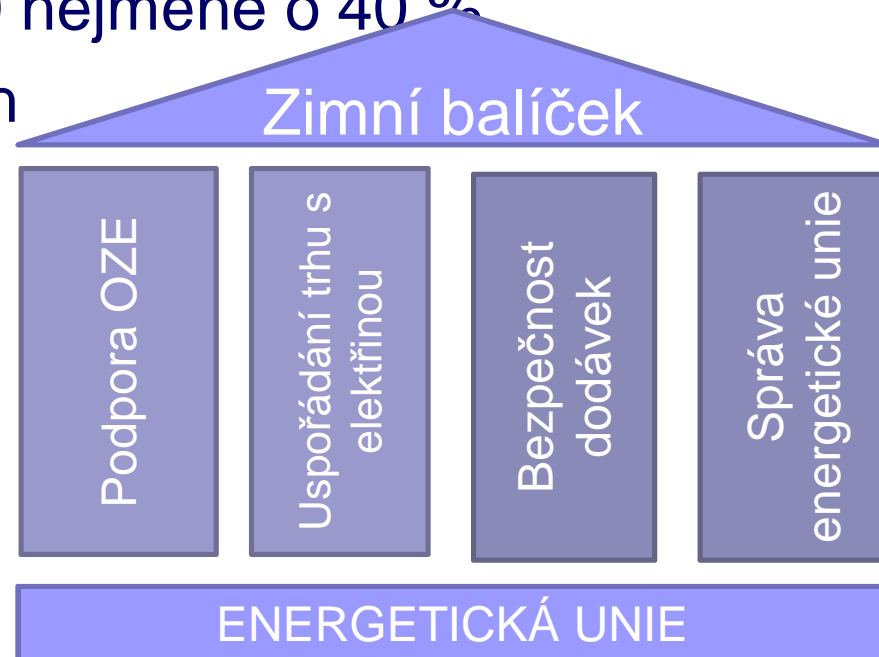
1

15

18

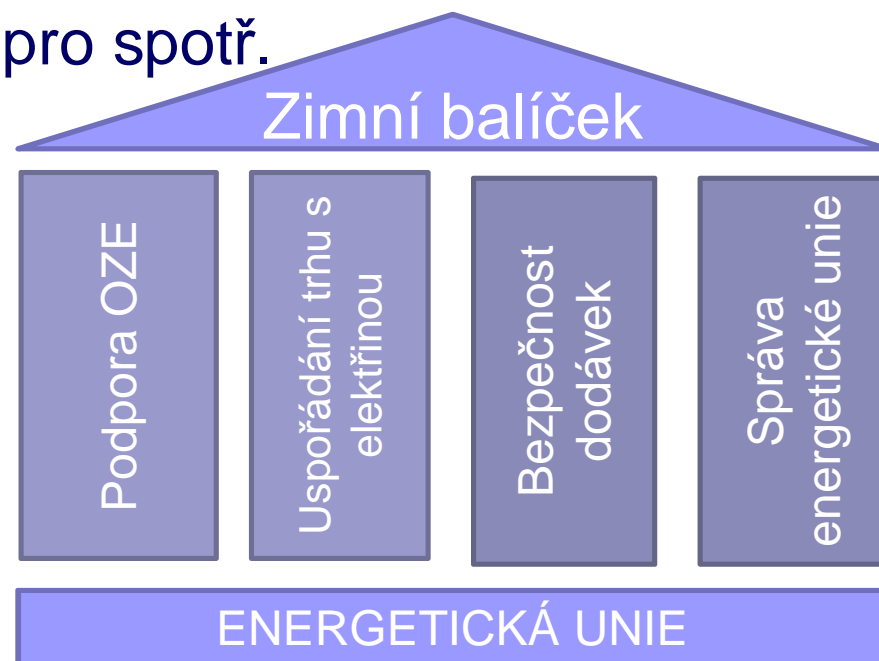
Proč zimní balíček

- Součást iniciativy „Energetická unie“ z února 2015
- Předcházel mu veřejný konzultační proces k novému uspořádání trhu s (elektrickou) energií v létě 2015 (za účasti ERÚ)
- Vůdčí úloha EU v přechodu na čistou energii, ne jen aby se mu přizpůsobila
- Snížit emise CO₂ do roku 2030 nejméně o 40 %
- Spotřebitelé budou mít na trzích s energií v budoucnu aktivní a ústřední roli

Proč zimní balíček

- Tři hlavní cíle:
  - upřednostňovat energetickou účinnost
  - dosáhnout vedoucího postavení v oblasti energie z obnovitelných zdrojů
    - Integrace OZE do trhu – přizpůsobení trhu
    - Decentrální výroba
  - zajistit spravedlivé podmínky pro spotř.
    - Spotřebitelská práva
    - Energetická chudoba

Obsah zimního balíčku a přidělené gesce

Zkrácený název návrhu	Gesce	Spolugesce
Návrh nařízení o připravenosti k rizikům v sektoru elektřiny	MPO	
Revize směrnice 2009/72/ES o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou	MPO	ERÚ
Revize směrnice 2009/28/ES o obnovitelných zdrojích energie (REDII).	MPO	ERÚ, MŽP, MZe
Revize nařízení č. 713/2009, kterým se zřizuje Agentura pro spolupráci energetických regulačních orgánů	ERÚ	
Revize nařízení č. 714/2009 o vnitřním trhu s elektřinou	MPO	ERÚ

Obsah zimního balíčku a přidělené gesce

Zkrácený název návrhu (CZE)	Gesce	Spolugesce
Návrh nařízení pro správu Energetické unie	MPO	MŽP
Zpráva Komise o cenách a nákladech energií v EU	ERÚ	MPO
Sektorové šetření Komise pro kapacitní mechanismy	ÚOHS	MPO
Návrh novely směrnice o energetické náročnosti budov	MPO	-
Návrh novely směrnice 2012/27/EU o energetické účinnosti	MPO	-

Klíčové body revize směrnice 2009/72/ES o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou

- Práva spotřebitelů → Dynamic Price Contract (čl. 11; dynamické kontrakty), energetická chudoba a její monitorování (čl. 29)
- Kontrakty → Podmínky změny dodavatele, srovnávací nástroje (kalkulačky), fakturace (čl. 18)
- Agregátoři (čl. 13) → Kontrakty
- Demand side response (čl. 17) → Prosumers a jejich zapojení do fungování trhu (kontakt s TSO, DSO, apod.; čl. 15)
- Smart metering (čl. 19-24) → Právní ukotvení, vymezení podmínek.
- Distribuce (čl. 31-36) → Úkoly DSO, zapojení storage, demand response a prosumers; integrace elektromobility
- Přenosová soustava → Úkoly (čl. 51), omezení týkající se vlastnictví zdrojů akumulace (čl. 54)
- Regulátor → Práva a povinnosti (čl. 59), Regionální provozní centra (Regional Operational Centres, ROC; čl. 62)

Klíčové body revize nařízení č. 714/2009 o vnitřním trhu s elektřinou

- Vyrovnávání (balancing) → Všichni účastníci trhu odpovědní za odchylku (čl. 3), rovnoprávný přístup na trh s regulační energií (čl. 4)
- Pravidla velkoobchodních trhů → Organizace trhů (čl. 6, 7), zúčtovací perioda 15 minut (čl. 7), cenová omezení (max. VOLL, min. -€2000, čl. 9)
- Přednostní přístup do sítě pro POZE → rovnocenný přístup do sítě bez ohledu na technologii výrobního zdroje s výjimkou malých a existujících výroben
- Nabídkové zóny (čl. 13) → nové nastavení procesu revize nabídkových zón
- Přidělování kapacit a řízení přetížení → ukotvení principů a pravidel obsažených v kodexech sítě
- Principy pro regulaci PDS → Týká se stanovování PV i tarifů. Klade požadavek na pobídky pro vytváření chytrých sítí. Distribuční tarify nesmí diskriminovat skladování elektřiny a reakci strany poptávky.

Klíčové body revize nařízení č. 714/2009 o vnitřním trhu s elektřinou

- Kapacitní mechanismy → Otevření kapacitních mechanismů přeshraniční spolupráci, vyjma strategické rezervy (čl. 21).
- Regionální provozní centra (ROC) → Ustanovení, organizace, funkce, úkoly (koordinace výpočtů kapacit, společný model sítě, a další; čl. 32-44)
- EU DSO → European Entity for Distribution system operators (čl. 49-51). Úkoly: provoz a plánování sítí, integrace OZE a akumulace, digitalizace (chytré sítě), smart metering a další.
- Síťové kodexy → Zmocnění Komise vydávat delegované akty k přijetí jako síťové kodexy či guidelines. (čl. 54-57)

Klíčové body revize nařízení č. 714/2009 o vnitřním trhu s elektřinou

■ Pravomoci ACER

- Bezpečnost dodávek → výkonová přiměřenost a připravenost pro stavy nouze
- dozor nad novými subjekty (NEMO, ROC, alokační platforma apod.)
- schvalování kodexů sítě
- rozhodování o podmínkách a metodikách podle kodexů sítě
- Rozhodování v případě věcí s regionálním (nikoliv celoevropským) dopadem

■ Struktura a vnitřní rozhodovací procesu ACER

- Vztah Rady regulátorů a pracovních skupin
- Hlasování v radě regulátorů prostou většinou
- ACER může zřídil detašovaný pracoviště v ostatních členských státech

Projednávání v rámci státní správy

- Hlavní roli budou hrát pracovní skupiny MPO
- ERÚ nominoval své zástupce

Návrh MPO na vytvoření pracovních skupin

- PS1 „Consumer“
- PS2 „Distribution“
- PS3 „Transmission“
- PS4 „Electricity market“
- PS5 „Generation adequacy“
- PS6 „Risk preparedness „
- PS7 „Renewable energy directive + Governance+ Energy Efficiency (EED)“
- PS8 „Energy performance of buildings Directive (EPBD)“

Projednávání legislativních návrhů v rámci ACER a CEER

- Policy Committee (PC) jako high-level skupina pro účely diskuze ACER/CEER s institucemi EU (hlavně s EK a EP)
  - Na 3. zasedání PC dne 13.12.2016 byly specifikovány následující kroky:
    - „White papers“ – Všechny pracovní skupiny, které jsou reprezentovány v Policy Committee, budou navrhovat tzv. White papers. Pracovní skupiny budou zpracovávat White papers na jednotlivá témata, která si samy vyberou. White papers budou dokumenty o rozsahu max. 4-5 stran. Pracovní podskupina EWG - FP TF (Future Policy Task Force) již vypracovala interní dokument – seznam témat, kterých by se mohly White papers týkat.
    - Společný tým ACER a CEER – se bude skládat z expertů NRAs a bude lobovat za ACER/CEER při vyjednávání s institucemi EU (detailní pozice a dodatky ke specifickým ustanovením relevantních návrhů)

Pozice ERÚ k vybraným bodům balíčku

ERÚ souhlasí:

- Se zákazem plošné a neproporcionální regulace, která pokrývá trh. Nicméně regulátor by měl mít nástroje, jak cíleně zasáhnout v případě selhání trhu s cílem ochránit spotřebitele.
- S návrhem omezit přednostní přístup do sítě, rozšířit odpovědnost za odchylku a upřednostnit tržní přístup k redispečinku a omezování výroby.
- S možností změnit hranice nabídkových zón, jejichž nevhodné nastavení je hlavní příčinou tzv. kruhových toků z Německa přes českou přenosovou soustavu. Ovšem tato pravomoc změny by měla být předána místo Komisi Agentuře.

Pozice ERÚ k vybraným bodům balíčku

ERÚ nesouhlasí:

- S příliš vágním návrhem rozšíření pravomocí Agentury umožňující potencionálně neohraňčenou pravomoc zasahovat do činnosti regulátorů. Tímto by byla ohrožena nezávislost evropských regulátorů!
- S předloženým návrhem Regionálních provozních center, který by omezil suverenitu členských států v oblasti bezpečnosti dodávek.
- S návrhem na harmonizaci distribučních tarifů v rámci EU. Provozovatelé DS se v celoevropském měřítku výrazně odlišují a snahy o zavedení jednotné metodiky jsou z hlediska správného nastavení tarifů kontraproduktivní.

Závěr

- Aniž by byla dokončena implementace třetího liberalizačního balíčku a provedeno důkladné vyhodnocení jeho dopadů a přínosů, Komise předkládá další legislativní balík s dalekosáhlými dopady na fungování energetiky v EU.
- Předložený návrh legislativních opatření bezprecedentním způsobem zasahuje do fungování vnitřního trhu s elektřinou.
- Předložené návrhy posilují pravomoci Agentury vůči národním regulátorům s potenciálem zásadním způsobem zasahovat do jejich činnosti.
- ERÚ dlouhodobě prosazuje národní dimenzi a zájmy v energetice.